

Na skok do Budapešti

Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov a knižníc Trnava a Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave usporiadala pre pracovníkov knižníc, ich rodinných príslušníkov a priateľov odbornú exkurziu do Národnej Széchényiho knižnice v Budapešti. Exkurzia sa konala 17. septembra 2014 a moja mama a ja sme sa na nej tiež zúčastnili.

Odchod autobusu a mikrobusu pred železničnej stanice v Trnave bol o 6.30 h. Účastníci boli väčšinou z Trnavy, ale niektorí prišli aj z iných miest a obcí. Vydali sme sa na cestu, ktorá nám rýchlo ubehla.

V Budapešti bol našim cieľom Budínsky hrad, ktorý je jednou z hlavných kultúrnych a turistických atrakcií mesta. Od roku 1985 na hrade sídli Národná Széchényiho knižnica, Budapeštianske historické múzeum a Maďarská národná galéria.

Po vstupe do Národnej knižnice sa naša výprava rozdelila na dve skupiny, pretože nás bolo veľa. Sprievodcovia nám robili výklad v maďarčine, ktorý nám do slovenčiny tlmočili účastníčky exkurzie z Dunajskej Stredy. Dozvedeli sme sa veľa o histórii i súčasnosti Národnej knižnice.

Maďarská národná Széchényiho knižnica bola založená v roku 1802. Za svoje založenie a názov vďačí veľkému vlastencovi, maďarskému šľachticovi, grófovi Ferenczovi Széchényimu. Ten na konci osemnásteho storočia vyhľadával maďarské knihy v Maďarsku i v zahraničí, zhromaždil ich, vytvoril z nich jednu zbierku a v roku 1802 ju daroval národu. V nasledujúcom roku bola otvorená verejná knižnica v Pešti, prístupná všetkým. Vlastenecký čin Ferencza Széchényiho vyvolal celonárodnú odozvu. Celá spoločnosť sa zaktivizovala a prispievala knižnými darmi – svojimi osobnými príspevkami, aby umožnila zriadenie národnej knižnice s čo najbohatším fondom. Snem – zasadnutie Národného zhromaždenia umiestnilo knižnicu na širší základ: v roku 1808 zriadilo Maďarské národné múzeum, ktoré zhromažďovalo historické, archeologické a prírodné pamiatky a knižnicu, ktorú kedysi založil Ferencz Széchényi, k nemu tiež pričlenilo. Tak vznikla inštitúcia, v ktorej sa takmer dve storočia zhromažďovali písomné, tlačené a vecné pamiatky z maďarskej minulosti.

Klasicistická budova Maďarského národného múzea bola postavená vďaka štedrosti a obetavosti národa a knižnica a iné oddelenia múzea sa do nej nast'ahovali v rokoch 1846/47. V roku 1949 sa knižnica oddelila od múzea a znova sa stala nezávislou inštitúciou pod názvom Národná Széchényiho knižnica. V roku 1985 sa presťahovala do nových priestorov na Budínskom hrade.

Funkcia národnej knižnice bola jasne definovaná hneď od začiatku a do súčasnosti sa takmer nezmenila. Knižnica má za úlohu zhromažďovať:

1. všetky diela publikované na maďarskom území v danom čase, nech sú písané v akejkol'vek reči,
2. všetky diela publikované v maďarčine,
3. všetky diela, ktoré napísali maďarskí autori, alebo v spolupráci s Maďarmi, v inej reči ako v maďarčine a mimo Maďarska,
4. a konečne, všetky diela publikované v zahraničí v cudzích rečiach s maďarskými aspektmi.

Producenti a vydavateľstvá musia povinne dávať národnej knižnici k dispozícii povinné výtlačky diel, ktoré vydajú.

V súčasnosti Národná Széchényiho knižnica vlastní viac ako 8 miliónov jednotiek, z toho je vyše 2 miliónov kníh, vyše 345 000 zväzkov seriálových publikácií (novín a periodík), viac ako 270 000 tlačených hudobnín a viac ako 1 milión jednotiek rukopisov. Počet máp činí okolo 200 000, počet obrázkov a rytín okolo 310 000, počet zvukových záznamov okolo 24 000. Sú tu približne 3 milióny plagátov a malých tlačí. Knižnica má mikrofilmové kópie viac ako 270 000 dokumentov.

Národná Széchényiho knižnica okrem iného uchováva 35 kníh, tzv. korvínok z knižnice kráľa Mateja Korvína.

V knižnici sme sa dozvedeli veľa zaujímavého a čas sa neúprosne krátil. Autobus a mikrobús nás odviezli do centra mesta. Tam sme sa individuálne poprechádzali. Mnohí z nás navštívili napríklad Baziliku sv. Štefana, ktorá je najväčším rímskokatolíckym chrámom v Budapešti.

Z exkurzie sme mali pekný zážitok, no bolo nám trochu ľúto, že sme toho nestihli vidieť viac. Mnohí z nás by sa chceli do Budapešti ešte niekedy vrátiť a pozrieť si aj iné historické pamiatky.

Ružena Šípková

Pri písaní článku som tiež študovala tieto zdroje:

http://regi.oszk.hu/index_en.htm

<http://books2ebooks.eu/sk/content/maďarská-národná-knižnica>

http://www.snk.sk/swift_data/source/NBU/Kniznica/9_2002/395.pdf

<http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/collection/a0110?locale=sk&view=explore>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Budapešť>